

Ändras svaret på denna fråga om en sådan jämkning görs i ett avtal mellan konsumenten och näringsidkaren vars syfte är just att, utan att gå till domstol, avgöra tvisten om den eventuella bristen på transparens vad gäller ett villkor som inte har varit föremål för individuell förhandling och som finns i ett tidigare avtal mellan de båda parterna?

- 2) Ska artikel 4.2 i direktiv 93/13 tolkas så, att uttrycken "avtalets huvudföremål" och "förhållandet mellan [å ena sidan] pris och ersättning och å andra sidan sålda tjänster eller varor" omfattar två villkor i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument som har tagits med i detta avtal utan individuell förhandling och som innebär dels jämkning av ett villkor som ingår i ett föregående avtal mellan dessa två parter – genom att det ersätts med ett villkor som är mer förmånligt för konsumenten – dels att konsumenten avstår från sin rätt att via domstol eller på annat sätt åberopa den potentiella bristen på transparens i detta villkor och de effekter som en sådan brist för med sig?
- 3) Om svaret på föregående fråga är jakande: Ska artikel 4 i direktiv 93/13 tolkas så, att "vilken typ av varor eller tjänster som avtalet avser" och "med hänsyn tagen, vid tiden för avtalets ingående, till alla omständigheter i samband med att avtalet ingicks" endast kan beaktas för att bedöma den oskäligen karaktären av villkor som inte hänför sig till definitionen av avtalets huvudföremål? Eller kan tvärtom hänsyn tas till dessa kriterier för att bedöma hur transparenta de villkor är vilka hänför sig till [avtalets] huvudföremål [som avses i] artikel 4.2?
- 4) Om svaret på fråga 2 är jakande: Är en nationell rättspraxis förenlig med artikel 4.2 i direktivet – i synnerhet de krav på klart och begripligt formulerade villkor samt transparens som följer av denna bestämmelse – när denna praxis innebär att vad gäller ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument som ingåtts utan individuell förhandling om jämkning av tillämpningen av ett villkor i ett tidigare avtal mellan dessa två parter det inte anses nödvändigt att näringsidkaren underrättar konsumenten om detta villkors eventuella bristande transparens, eftersom de kriterier som leder till denna bristande transparens är notoriskt kända enligt denna nationella rättspraxis?
- 5) Om svaret på fråga 2 är jakande: Ska artikel 4.2 i direktivet tolkas så, att ett avstående från konsumentens sida av dennes rätt att via domstol eller på annat sätt åberopa den potentiella bristen på transparens i ett villkor som inte har varit föremål för individuell förhandling uppfyller kravet på "klar och begriplig formulering" endast om näringsidkaren dessförinnan har underrättat konsumenten om de konkreta rättigheter som vederbörande avstår ifrån, och i synnerhet, det konkreta belopp som konsumenten avstår från att kräva?

(¹) Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169).

**Begäran om förhandsavgörande framställd av Tribunal Administrativo e Fiscal de Coimbra (Portugal)
den 5 oktober 2018 – Nelson Antunes da Cunha, Lda mot Instituto de Financiamento da Agricultura e
Pescas IP (IFAP)**

(Mål C-627/18)

(2018/C 455/33)

Rättegångsspråk: portugisiska

Hänskjutande domstol

Tribunal Administrativo e Fiscal de Coimbra

Parter i det nationella målet

Klagande: Nelson Antunes da Cunha, Lda

Motpart: Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas IP (IFAP)

Tolkningsfrågor

- 1) Ska den preskriptionstid för att kräva återbetalning av stöd som föreskrivs i artikel 17.1 i rådets förordning (EU) 2015/1589 (¹) av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, tillämpas enbart på förhållanden mellan Europeiska unionen och den medlemsstat till vilken beslutet om återkrav av stöd är riktat, eller ska den även tillämpas på förhållanden mellan medlemsstaten och klaganden, i sistnämndes egenskap av mottagare av sådant stöd som anses vara oförenligt med den gemensamma marknaden?

- 2) Om det fastställs att nämnda tidsfrist även ska tillämpas på förhållanden mellan den medlemsstat till vilken beslutet om återkrav av stöd riktar sig och mottagarna av de stöd som anses vara oförenliga med den gemensamma marknaden, ska denna frist anses syfta endast på förfarandet om antagande av beslutet om återkrav eller även på dess verkställighet?
- 3) Om det fastställs att nämnda tidsfrist ska tillämpas på förhållanden mellan den medlemsstat till vilken beslutet om återkrav av stöden riktar sig och mottagarna av sådana stöd som anses vara oförenliga med den gemensamma marknaden, ska fristen anses avbrytas av varje rättsakt som kommissionen eller ifrågavarande medlemsstat kan komma att genomföra som har samband med det olagliga stödet, även om rättsakten inte har delgetts mottagaren av det stöd som ska återbetalas?
- 4) Utgör artikel 16.2 i rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015, liksom unionsrättens principer – närmare bestämt effektivitetsprincipen och principen om statliga stöds oförenlighet med den gemensamma marknaden – hinder för att tillämpa en preskriptionstid som är kortare än den som föreskrivs i artikel 17 i nämnda förordning, såsom den som fastställs i artikel 310.1. d i civillagen, beträffande upplupna räntor som hänför sig till stöd som ska återbetalas?

⁽¹⁾ EUT L 248, 2015, s. 9.

**Begäran om förhandsavgörande framställd Sofiyski gradski sad (Bulgarien) den 8 oktober 2018 – EN,
FM, GL mot Ryanair Designated Activity Company**

(Mål C-629/18)

(2018/C 455/34)

Rättegångsspråk: bulgariska

Hänskjutande domstol

Sofiyski gradski sad

Parter i det nationella målet

Klagande: EN, FM, GL

Motpart: Ryanair Designated Activity Company

Tolkningsfrågor/Giltighetsfrågor

Är det förenligt med artikel 25 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 ⁽¹⁾ av den 12 december 2012 att en domstols behörighet för att avgöra tvister enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 ⁽²⁾ grundas på ett avtal som ingåtts före tvistens uppkomst?

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 36, 1991, s. 5; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 7.